

Sursa de idei creatoare pentru organizațiile naționale receptive la inovare

Lilia ȘARGU*

Abstract

Articolul reprezintă o sinteză a prezentării publice a activității Centrului de Inovare și Transfer tehnologic cu scopul promovării activității în rândul cercetătorilor din Republica Moldova și de peste hotare. Ceea ce a contat și este de preț în lumea contemporană este ideea sau creația individului. Aprecierea creației și ideilor inovative în perioada de față se reduce la mediul de afaceri care este nevoit să implementeze inovațiile pentru a deveni competitiv și a supraveghea cerințele pieței. Pe de altă parte avem mediul academic care este o sursă de generatoare de idei fără capacitate de implementare. Crearea Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic este un stimul pentru cercetători, creatori și generatori ai ideilor și totodată o sursă de idei pentru întreprinderile naționale receptive la inovare.

Keywords: inovare, transfer tehnologic, centru

Societatea modernă nu poate fi separată de caracterul inovațional, care crește cu pași giganți și vizibili. Despre actualitatea și rolul inovațiilor și transferului tehnologic nu putem vorbi doar în contextul național dar cu ponderență internațională. Scopul, care nea determinat să abordăm problematica inovării este mai întâi de toate atitudinea față de situația social economică a Țării noastre și consolidarea elementelor triumphiului cunoașterii prin prisma inovațiilor și transferului tehnologic. Diversitatea domeniilor de activitate pe care se bazează arealul inovațiilor și transferul tehnologic la ora actuală în Republica Moldova, confirmă că nimeni nu este indiferent la apelul de edificare a societăți bazate pe cunoaștere. Sub aceste argumente a fost creat în cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova Centrul de Inovare și Transfer Tehnologic. Drept obiectiv strategic CITT confirmă că anume prin conlucrarea personalităților din mediul academic și cel de afaceri va crește rolul, necesitatea, contribuția și importanța inovațiilor și transferal tehnologic sub diverse aspecte și va încuraja dezvoltarea și fortificarea acestor activități în Republica Moldova, pentru eficiență, performanță și competitivitate. Argumentăm necesitatea, apariția, și funcționarea Centrului de Inovare și transfer Tehnologic. Cercetarea și inovarea contribuie în mod direct la prosperitatea și bunăstarea cetățenilor și a societății în general și a căror efecte vor fi cu

* Lilia Șargu, doctor în științe economice, Conferențiar universitar, Directorul Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic al ASEM

efect de dezvoltare continuă. Sub acest aspect argumentăm actualitatea cercetării inovării la nivel internațional prin declararea Tratatului de la Lisabona care are ca scop consolidarea acțiunilor Uniunii Europene în domeniul cercetării, cu scopul de a crea un Spațiu European de Cercetare. Statele membre au constituit Programul UE de cercetare și inovare pentru perioada 2014-2020, care are un buget de aproape 80 de miliarde de euro, denumit „Orizont 2020”, și care este deschis pentru valorificare inclusiv de cetățenii țărilor în curs de dezvoltare precum Republica Moldova.

La nivel național în cercetare-inovare suntem motivați de Strategia inovațională a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru competitivitate” aprobată de Parlamentul Republicii Moldova. În contextual strategiei găsim și nișa de dezvoltare a cercetării inovării prin dezvoltarea infrastructurii de suport pentru activitatea inovațională și asigurarea condițiilor pentru edificarea unei economii bazate pe cunoaștere care a devenit un obiectiv fundamental pentru activitatea Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic.

Deasemenea necesitatea apariției Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic este motivată și de avantajele procesului inovațional dintre cele mai importante menționăm:

- procesul inovațional - reprezintă un important punct de pornire în analiza activităților oricărei organizații economice
- procesul inovațional – constituie legătură directă cu fenomenul creației științifice și tehnice
- procesul inovațional - obținerea unui profit mai mare ca urmare a investiției
- procesul inovațional - este un factor critic pentru supraviețuirea și dezvoltarea celor mai multe întreprinderi
- etc.

Apariția Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic pe de o parte este bazată de factorii de influență directă a procesului de inovare ca:

- îmbinarea activității de cercetare-dezvoltare cu cea de marketing – orientarea spre piață;
- integrarea activității de cercetare-dezvoltare în cadrul obiectivelor de ansamblu ale organizației;
- selectarea eficientă a proiectelor și existența unui sistem corect de evaluare;
- conducerea și controlul eficient al proiectului;
- sursa de idei creatoare;
- organizație receptivă la inovare;
- antrenarea uneia sau mai multor persoane în procesul de creație-inovare.

În deosebi acțiunile Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic făcând accent pe sursa de idei creatoare și antrenarea mai multor persoane în procesul de creație- inovare.

Iar pe de altă parte Centrul de Inovare și Transfer Tehnologic confirmă Dreptul la creație și ideie, care ne este oferit de legislația națională, convențiile internaționale,

programele de guvern exprimate prin strategii, CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE, etc.

Apariția Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic este în strictă conformitate cu legislația în vigoare:

- Constituția R.M.
- Legea Nr. 259 cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova din din 15.07.2004
- Legea Nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe
- Legea Nr.138-XV din 10.05.2001 cu privire la activitatea de raționalizare;
- Decretului Președintelui Republicii Moldova Nr. 193 din 19.06.1995 privind instituirea Zilei inventatorului și raționalizatorului;
- Hotărârea Guvernului RM nr. 952 din 27.11.2013, Cu privire la aprobarea Strategiei inovaționale a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru competitivitate”
- CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE, 2012/C 326/02, Articolul 13, Libertatea artelor și științelor (Artele și cercetarea științifică sunt libere.)
- Hotărârii Guvernului nr. 619 din 07.06.2004 despre aprobarea Regulamentului-model privind activitatea de raționalizare;
- Regulamentul nr 01. CITT al Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic al ASEM

Menționăm că scopul Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic este mai întâi de promovarea activităților de cercetare-inovare a cercetătorilor și altor categorii de cetățeni destinate să asigure o dezvoltare a economiei naționale inclusiv al sectorului IMM și în ultimul rând de obținerea profitului.

Acțiunile aferente Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic constituie inovarea și transferul tehnologic definite de Legea Nr. 259 cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova din din 15.07.2004 astfel:

- Inovare - aplicare a rezultatului final, nou sau perfecționat, al activității din domeniul cercetării științifice și transferului tehnologic realizat în formă de cunoaștere, produs, serviciu, proces competitive, noi sau perfecționate, utilizate în activitatea practică și/sau comercializate pe piață.
- Transfer tehnologic - introducerea în circuitul economic a tehnologiilor și utilajelor specifice, a echipamentelor și instalațiilor, a hibridilor, soiurilor, raselor, stamelor, preparatelor rezultate din cercetare sau achiziționate, în vederea sporirii eficienței și calității unor produse, servicii, procese sau obținerii altora, noi, care sînt cerute pe piață sau prin care se adoptă un comportament inovativ, inclusiv activitatea de diseminare a informației, de explicare, de transmitere a cunoștințelor, de consultanță, realizîndu-se trecerea unei idei sau tehnologii de la autor la beneficiar.

Funcționarea Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic este asigurată de Regulamentul nr 01. CITT al Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic al ASEM care stabilește următoarele direcții prioritare:

- a) inovare și transfer tehnologic
- b) înregistrarea și examinarea propunerilor de raționalizare a cercetătorilor, doctorilor, doctorilor habilitați și a altor categorii de cetățeni interesați;
- c) eliberarea certificatelor de inovator;
- d) organizarea conferințelor, seminarelor, meselor rotunde, training-uri, etc.;
- e) prestarea serviciilor informaționale și de consultanță;
- f) contribuirea la implementarea ideilor de raționalizare pentru dezvoltarea economiei naționale.
- g) Stabilirea și recomandarea propunerilor pentru înregistrare ca invenție prin respectarea normelor etice și a confidențialității.
- h) sprijin pentru activitatea de experimentare
- i) cooperare, colaborare și înaintarea proiectelor de susținere a propunerilor de raționalizare

Procedura de înregistrarea a ideii de inovare reprezintă prima treaptă a transferului tehnologic și confirmarea dreptului asupra ideii generatoare. Înregistrarea ideii de către Centrul de Inovare și Transfer Tehnologic din cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova permite confirmarea instituțiilor superioare de învățământ ca centre de cercetare dezvoltare și născătoare de noi științe. Anume prin asigurarea cu savanți în diferite domenii ale economiei naționale școala superioară este în gradul de a evalua și confirma ideile noi din domeniul socio-economic. Solicitanții certificatelor de inovator sunt obligați să prezinte ideia descrisă și argumentată printr-o recenzie a unui specialist în domeniu la Centrul de inovare și transfer Tehnologic pentru a fi înregistrată și evaluată de un expert cu titlul de membru asociat, care poate fi persoană fizică sau juridică. Eliberarea certificatului de inovator este validată de un ordin în baza demersului ca rezultat al examinării dosarului și înregistrat în registrul oficial conform Hotărârii Guvernului nr. 619 din 07.06.2004 despre aprobarea Regulamentului-model privind activitatea de raționalizare.

Inovația este ziua de astăzi și de mâine. Dacă privim în viitor suntem nevoiți să promovăm idei noi, să ne conformăm cerințelor de piață și să contribuim la îmbunătățirea aspectelor socio-economice. În acest context orice idee care poate fi bazată pe rațiune, aparține uneia sau mai multe persoane poate fi înregistrată drept inovație în conformitate cu legislația în vigoare și este rezervată cu drept de autor pentru ulterioară implementare și brevetare.

Înregistrarea și obținerea certificatului de inovator permite ca fiecare autor să-și rezerveze timpul necesar pentru aplicarea și realizarea ideilor sau transmiterea, delegarea acestui drept cu obținerea unor interese. Centrul de Inovare și Transfer tehnologic din cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova asigură respectarea

codului de etică în privința divulgării informațiilor cu privire la descrierea ideii inovatoare și a datelor cu caracter personal.

Înregistrăm propuneri de raționalizare drept: soluții tehnice care preved modificarea construcției unui articol, a unei metode de folosire a utilajului și aparatajului, a unor tehnologii și procedee de producție sau a componentei materialului (substanței), care este nouă și utilă pentru întreprinderea căreia i-a fost înaintată; soluții organizatorice, noi pentru întreprindere, avînd ca efect economisirea materiei prime, a resurselor energetice și financiare, a forței de muncă, precum și a altor resurse, sau ameliorarea condițiilor de muncă și a stării ecologice, sporirea securității muncii; elaborări ce țin de ridicarea randamentului științific și educațional, soluții ce conțin un algoritm, un program pentru calculator sau o bază de date, neexploatate încă de către întreprinderea respectivă, care, aplicîndu-se la rezolvarea unei sarcini concrete, au ca efect intelectualizarea muncii umane și ridicarea productivității utilajului asistat de calculator, etc.

În concluzie menționăm că suntem la început de cale și nu avem un număr mare de idei înregistrate, doar un lucru este clar că activitatea centrului este una de perspectivă și foarte actuală, ceia ce va contribui la realizarea obiectivelor stabilite în scurt timp. Pentru perspectiva de lungă durată fixăm unele direcții prioritare:

- Asigurarea unei baze de date privind promovarea ideilor înregistrate de CITT
- Aplicarea codului de etică în cazul prezentării unui interes din partea persoanelor terțe față de inovațiile înregistrate
- Identificarea ideilor cu potențial de brevetare și recomandarea lor către implementare și ulterioară brevetare
- Contribuții asupra intermedierei dintre întreprinzători cointeresați și deținătorii de certificate de inovatori
- Aplicarea la proiecte internaționale pentru implementarea ideilor noi ce vor contribui la dezvoltarea competitivității economiei naționale în general și a centrului de Inovare și Transfer Tehnologic în particular.

Bibliografie:

Legea Nr. 259 cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova din din 15.07.2004// în Monitorul Oficial Nr. 125-129, art Nr : 663 din 30.07.2004

Legea Nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe // în Monitorul Oficial Nr. 191-193 art Nr : 630 din 01.10.2010, data intrării in vigoare : 01.01.2011

Legea Nr.138-XV din 10.05.2001cu privire la activitatea de raționalizare // în Monitorul Oficial Nr. 081 art Nr : 608, din 20.07.2001

Hotărârii Guvernului nr. 619 din 07.06.2004 despre aprobarea Regulamentului-model privind activitatea de raționalizare // în Monitorul Oficial Nr. 96-99, art Nr : 782 din 18.06.2004